

SAMHÄLLS-
VETENSKAPLIGA
FAKULTETEN

REMISSYTTRANDE

Diarienummer
V2023/1698

Datum 2023-11-06

Socialdepartementet

Yttrande: Remissen Fler verktyg i socialtjänsternas arbete för att förebygga brott och stärka skyddet för barn (Ds 2023:15)

Samhällsvetenskapliga fakulteten vid Lunds universitet, som via Socialhögskolan anmodats att yttra sig över rubricerade remiss, avger följande yttrande utarbetat av Lupita Svensson, universitetslektor, samt Katarina Jacobsson, professor vid nämnda institution. Fakulteten som helhet ställer sig bakom detta yttrande.

Sammanfattning

Socialhögskolan ställer sig positiva till utredningens förslag i sin helhet. Utredningsförslag grundar sig på en rad välmotiverade ställningstagande där barnets skydd vägs mot den enskildes integritet. Det är med stor tydlighet som barnskyddet prioriteras, vilket Socialhögskolan ställer sig till fullo bakom. En utökad anmälningsskyldighet samt ökade möjligheter till informationsutbyte mellan kommuner har efterfrågats i ett flertal studier sedan tidigare (se bland annat Kronofogdemyndigheten, 2011; Stenberg et al., 2011; Berg, 2019).

Socialhögskolan önskar dock framhålla några separata ställningstaganden nedan.

Nya undersökningar/bakgrundsinfo som bör beaktas

Stora delar av utredningen berör frågor som indirekt inkluderar socialtjänstens personakter. Vid ett flertal tillfällen i utredningen diskuteras eller föreslås digital tillgång alternativt digital hantering avseende information som skall tillföras eller hämtas från personakten. Vid Socialhögskolan i Lund bedrivs forskning om digitalisering av socialtjänstens olika områden, bland annat myndighetsutövning. Det har i studier framkommit att personakten förekommer både digitalt och analogt och att en enhetlig hantering saknas. Detta innebär att det på landets socialtjänster finns olika systematik för personaktens hantering och innehåll, avseende analog eller digital form (Se ex Svensson & Larsson 2017; 2018 och Svensson & Ranerup 2022).

Mot bakgrund av de olika förslag som denna utredning presenterar vill Socialhögskolan i Lund framhålla att det är viktigt att denna omständighet och fråga utreds vidare.

Stora delar av utredningen omfattar även förändringar som kommer att innebära en ökad arbetsbelastning i form av administrativa uppgifter för socialtjänstens handläggare. Socialhögskolan vill påpeka att det finns ett flertal studier som uppmärksammar arbetsmiljön för socialtjänstens handläggare, vilket också utredningen tar upp, och att en ökad mängd av dessa uppgifter också kräver resurser för att de skall kunna hanteras på ett sätt som både är effektivt och ger god kvalitet.

Utredningsförslaget: Avsnitt 10: Gallring och sökbarheter av handlingar som rör barn

Socialhögskolan ställer sig positiva till utredningens förslag om att orosanmälningar enligt 14:1 SoL samt beslut om att inte inleda utredning enligt 11:1 SoL skall sparas för barn där det inte redan finns en upprättad personakt. Genom att en sådan upprättas för barnet möjliggörs digital sökbarhet. Socialhögskolan ställer sig bakom de resonemang som förs i utredningen angående valet mellan att öppna en personansökan eller att skapa s.k. sammanställningsregister.

Den föreslagna lösningen med personakter bygger dock på att kommunerna konsekvent genomför digitala registreringar i personakterna. Det innebär mot tidigare redovisad forskning om digitalisering i socialtjänsten och hanteringen av personakter att kommunerna måste få stöd i att utveckla system för att hantera orosanmälningar digitalt. Om detta inte säkerställs finns risken för att orosanmälningar även fortsättningsvis hanteras analogt i praktiken.

I detta sammanhang är det också värdefullt att framhålla att tidigare lagstiftningen avseende hanteringen av orosanmälningar enligt 14:1 SoL tillkommit, före det digitala språng som gjorts under 2020-talet, avseende möjligheterna till hantering av data och digital säkerhet.

Utredningsförslaget: Avsnitt 13: Överväganden om personuppgiftsbehandling och intrång i den personliga integriteten

Socialhögskolan vill i detta avseende understryka att vi instämmer i den proportionalitetsavvägning av barns rätt, att alltid få beaktat vad som är barnets bästa på bekostnad av intrång i såväl barns som vuxnas personliga integritet. Socialhögskolan vill understryka vikten av att barns skyddsbehov ska tillgodoses på ett likvärdigt sätt, oavsett i vilken kommun barnet bor eller vistas i, och att socialtjänsterna behöver fler verktyg för att tillgodose barnets bästa. Det är i detta avseende ett stort steg framåt att samla

samhällets olika institutioner för ett gemensamt ansvar och samsyn om barns rätt och möjlighet till en gynnsam utveckling.

Referenser:

Kronofogdemyndigheten (2011) *Hur kommuner kan vända utvecklingen med att allt fler barn berörs av vräkning. Rekommendationer från nio kommuner.*

Barnombudsmannen och Kronofogden i en dialog den 13 oktober 2011. Rapport. Dnr 9.6:0612/11

Stenberg, S-Å., Kjellbom, P., Borg, I., Sonmark, K. (2011) *Varför vräks barn fortfarande?* Socialdepartementet dnr S2010/4139/FST, Stockholm

Berg, L. (2019). Posttraumatisk stress hos flyktingföräldrar och konsekvenser för barnen. I K. Helander & P. Leviner (Red.) *Barn, migration och integration i en utmanande tid*. Författarna och Ragulka Press.

Svensson, L. & Ranerup, A. (2023). The Role of Discretion from a Perspective of Social Work Professionalism, the Rule of Law and Automated Decision-Making. *Retfaerd* 4/2022 (utkom mars 2023)

Svensson, L. och Larsson, S. (2018) *"Digitalisering av kommunal socialtjänst. En empirisk studie av en organisation och profession i förändring"*. FOU-rapport #1 Helsingborg stad: Helsingborg.

Svensson, L. och Larsson, S. (2017) *"Digitalisering av socialt arbete – en kunskapsöversikt"*. Lunds internetinstitut: Lunds universitet.